

حمل و نقل در ناوگان فناوری

حسین شکری

دبیر ستاد توسعه اقتصاد دانش بنیان
حمل و نقل پیشرفته و فضایی

حوزه حمل و نقل سهم قابل توجهی از توسعه اشتغال و رونق اقتصادی هر کشور را به خود اختصاص داده است. مادر ستاد توسعه اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری مأموریت داریم تادر بخش های مختلف حمل و نقل هوایی، جاده ای، ریلی، دریایی، فضایی و فعالیت های دانش بنیان مرتبط با توسعه اقتصاد دانش بنیان این حوزه را پیگیری کنیم و در حوزه های مرتبط نظیر خودروهای الکتریکی و احتراقی، طراحی و ساخت هواپیما، بالگرد، پهپاد، تجهیزات فرودگاهی، ماهواره و ماهواره بر، شناور، واگن مترو و... در تعامل و هم افزایی با دستگاه های اجرایی ذی ربط مشارکت کنیم.

از جمله برنامه های ستادی توان به ایفای نقش حداکثری در توسعه زیست بوم نوآوری، فناوری و ایجاد ظرفیت و برنامه ریزی برای ارتقای سهم اقتصاد دانش بنیان در حوزه حمل و نقل پیشرفته و فضایی با رویکرد مشارکت حداکثری ذی نفعان خصوصی و دولتی، تشکیل کنسرسیوم های

تخصصی جهت بهینه سازی و تنوع بخشی به سبد حوزه صنعت حمل و نقل کشور و حل نیازهای این حوزه با تمرکز بر داخلی سازی اقلام راهبردی و ارزشز، ارائه برنامه و پیاده سازی پروژه های اقتصادمحور، پیشران و راهبردی با استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و فناوری در حوزه حمل و نقل پیشرفته و فضایی با کلبه نهاد های حاکمیتی، سازمان های مرتبط دولتی و بازیگران بخش خصوصی با نگاه بلندمدت اشاره کرد.

در افق پیش روی ستاد اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی در زمینه خودرو، توسعه اقتصاد دانش بنیان این حوزه با راهکارهای فناورانه به ویژه در بخش صنعت حمل و نقل الکتریکی و خودران از دغدغه های اصلی به شمار می رود. همچنین ارتقای مشارکت نخبگان در شناسایی و حل مسائل حوزه حمل و نقل پیشرفته و فضایی با همکاری تنگاتنگ سایر ارکان تصمیم ساز، تصمیم گیر و اجرایی دولتی و خصوصی، هم افزایی فعالیت های مرتبط با حوزه هوایی و هوانوردی و نظارت بر توسعه فناوری و اقتصاد دانش بنیان صنایع مربوط در سطح کشور از جمله برنامه های ستاد خواهد بود.

نگاهی به فعالیت های ستاد توسعه اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی

زیرساخت های حمل و نقل کشور در مسیر پیشرفت

زیرساخت های حمل و نقل همواره از مهم ترین ارکان توسعه هر کشور محسوب می شود. از انتقال نیروی کار و تجهیزات گرفته تا تأمین امنیت، همه در گرو دسترسی آسان و مناسب به نقاط مختلف یک سرزمین است. اغراق نیست اگر بگوییم گردش اقتصاد یک کشور به وسیله زیر ساخت های حمل و نقلی میسر می شود. ستاد اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی هم که از ستادهای با سابقه در معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان به شمار می رود، در راستای این مهم توسعه زیرساخت های حمل و نقل کشور و تلاش برای رشد فناورانه این بخش را در صدر مأموریت های خود قرار داده است.

امین رضاکیفرگیر

خبرنگار
پیشران

و ارتباط نوآورانه با دنیا را یک پله ارتقا دهیم. بخش حمل و نقل از حوزه های مهم مرتبط با اقتصاد دانش بنیان است. بسیاری از این صنایع و تولیدات داخلی وقتی به بحث حمل و نقل می رسند، توجیه اقتصادی پیدا می کنند.

حمل و نقل عمومی از بخش های اساسی فعالیت های این ستاد است؛ بومی سازی وسایل حمل و نقل داخلی و ترانزیت بین المللی از جمله مسائلی است که در این مجموعه در حال پیگیری است. موسوی با اشاره به اقدامات صورت گرفته می گوید: برای مثال در بحث مترو موفق شدیم ساخت واگن قطار را تا سطح ۸۵ درصد بومی سازی کنیم که به نوعی به نمادی در ستاد بدل شد. این مورد از موضوعاتی بود که در برنامه توسعه کشور مطرح شده بود و معاونت توانست با همکاری بخش های مختلف و شرکت های دانش بنیان این دستاورد را داشته باشد که اکنون نیز به دنبال بحث تولید انبوه آن هستیم.

حمایت از مجموعه های حوزه حمل و نقل و فضایی

گستره بزرگ فعالیت های این ستاد به معنی حمایت های گسترده و گوناگون این ستاد از زیر مجموعه های خود است. برای مثال در زمینه صنعت فضایی، ارائه طرح های فناورانه خصوصا در زمینه توسعه سریع منظومه های ماهواره ای در مدار زمین از طرح های جذابی است که ستاد توسعه اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی از آن حمایت می کند.

سید جلال موسوی با مروری بر آمار ذکر می کند: ما با بیش از ۵۰ سازمان و نهاد تفاهم نامه همکاری داریم. بیش از ۲۰ مرکز نوآوری تخصصی فقط در حوزه حمل و نقل با حمایت های ستاد و معاونت شکل گرفته و بیش از ۲۰ شتاب دهنده تخصصی نیز در حوزه حمل و نقل در حال فعالیت هستند.

وی می افزاید: ستاد با بیش از حدود ۲۴۰ شرکت و مرکز علمی و تحقیقاتی همکاری هایی از جنس طرح های حمایتی داشته است. حدود ۵۰ مرکز علمی و تحقیقاتی شامل دانشگاه و پژوهشگاه و بیش از ۱۹۰ شرکت عموما دانش بنیان تحت حمایت ما بوده اند. در مجموع ۶۵۰ پروژه جاری یا اجرا شده از سال ۸۷ مورد حمایت ستاد قرار گرفته است.

ستاد اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی از جمله ستادهایی است که بیش از یک دهه مشغول فعالیت است که البته در طول این سال ها با تحولات و ادغام هایی همراه بوده. فعالیت های مرتبط با حوزه حمل و نقل پیشرفته در بخش های مختلفی همچون حمل و نقل جاده ای، ریلی، دریایی، هوایی و یکپارچه سازی آنها همسو با توسعه فناوری های فضایی از جمله وظایف این ستاد است.

ریشه های عمیق ستاد در خاک توسعه فناورانه کشور

شکل گیری اقتصاد دانش بنیان حمل و نقل پیشرفته و فضایی به سال ۱۳۸۷ برمی گردد. سید جلال موسوی، قائم مقام این ستاد درباره تاریخچه فعالیت ستاد به پیشران توضیح می دهد: در سال ۸۷ ستاد فناوری هوافضا در معاونت علمی و فناوری شکل گرفت و در ادامه این ستاد در سال ۱۳۹۲ به ستاد فناوری هوایی و هوانوردی تغییر نام داد. وظیفه اصلی آن سیاست گذاری های اجرایی و راهبردی حوزه هوافضا در سطح کشور بود. تقریباً در همان سال ۱۳۹۲ نیز ستاد فناوری دریایی و در سال ۱۳۹۳ هم مرکز ملی فضایی ایران به حکم رئیس جمهور وقت تأسیس شد. موسوی تصریح می کند: «ستاد فناوری هوایی و هوانوردی و ستاد فناوری دریایی و مرکز ملی فضایی تا سال ۱۳۹۷ به صورت مستقل فعالیت داشتند و سپس با هم ادغام شدند. علاوه بر این سه، مأموریت حوزه خودرویی، حوزه ریلی و حوزه ژئوماتیک هم در حیطه وظایف ستاد جدید قرار گرفت و ستاد توسعه فناوری های فضایی و حمل و نقل پیشرفته از این شش رکن تشکیل شد.

توسعه حمل و نقل؛ مهم ترین دغدغه

در بین حیطه گسترده فعالیت های ستاد، همکاری با سازمان های فعال در حوزه حمل و نقل از مهم ترین فعالیت های ستاد به شمار می رود. موسوی توضیح می دهد: از بزرگ ترین زیرساخت های هر کشور حمل و نقل است. توسعه این زیرساخت عظیم از مهم ترین اهداف ستاد است. قصد داریم این زیرساخت را بزرگ تر کنیم و اقتصاد را با استفاده از ظرفیت دانش بنیان با هوشمندی، بومی سازی

همت بلند دانش بنیان ها در تولید لوازم خانگی

و ارائه خدمات پس از فروش، با رعایت استانداردهای بین المللی موفق به کسب گواهینامه های سیستم مدیریتی، اخذ استاندارد ملی و کسب برده انرژی A شده است. همچنین در سال های اخیر تولید ماشین ظرفشویی نیمه اتوماتیک نیز به سید محصولات این شرکت اضافه شده است. شرکت دانش بنیان «نورافزار فوتون» نیز دیگر شرکت فعال در زمینه لوازم خانگی است. مدیران این مجموعه معتقدند، چابکی و طراحی خلاقانه در ارائه محصولات جدید و متناسب با نیازهای مشتریان از مهم ترین ویژگی های این شرکت دانش بنیان است. فعالیت این شرکت در ابتدا به

زمینه تولید یخچال و یخچال فریزر خانگی را در کارنامه خود دارد. از نقاط عطف کارنامه این شرکت اولین محصولات بر پایه اینترنت اشیا و تعامل انسان - ماشین است. همچنین تمرکز روی حوزه های مکاترونیک، نانو فناوری، زیست فناوری و اینترنت اشیا موجب بروز پروژه های نوین مطالعاتی در این شرکت شده است.

شرکت دانش بنیان «الماس آذر سهند» فعالیت خود را در سال ۱۳۶۵ با طراحی و تولید لباسشویی های نیمه اتوماتیک آغاز کرده است. محصول این شرکت با استفاده از فناوری و ماشین آلات روز دنیا و با هدف دستیابی به بالاترین کیفیت

تولید لوازم خانگی در چند سال اخیر به یکی از بخش های فعال صنعت و اقتصاد کشور تبدیل شده و شاهد رشد قابل توجهی بوده است. برای مثال در ۹ ماهه نخست سال گذشته تولید محصولات لوازم خانگی در ایران حدود ۳۲/۵ درصد نسبت به میزان مشابه در سال ۱۴۰۱ رشد داشته است. در این میان شرکت های دانش بنیان فعال در این زمینه نیز سهم مهمی در پیشبرد اهداف اقتصادی - صنعتی بخش لوازم خانگی داشته اند.

شرکت دانش بنیان «گل آسای دانش» نخستین شرکت دانش بنیان در حوزه لوازم خانگی است. این شرکت که در واقع تا قبل از اخذ گواهی دانش بنیان، واحد تحقیق و توسعه شرکت گل آسای سرما بوده، حدود سه دهه تجربه در

تولید محصولات الکترونیکی سفارشی برای مشتریان خصوصی محدود می شد اما با توسعه سبد تولیدات امروزه محصولات عمومی مورد نیاز شرکت های تولیدکننده از جمله انواع کنترلرهای فر و اجاق گاز، انواع کنترلرهای هود آشپزخانه، بردهای لباسشویی و ظرفشویی در این شرکت تولید می شوند.